

Доклад до българското правителство от посещението на Европейския комитет против изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание (КПИ)

10-17 ДЕКЕМВРИ 2018

Коментари на МВР към

ФАКТИ, УСТАНОВЕНИ ПРИ ВИЗИТАТА, И ПРЕДЛОЖЕНИ ДЕЙСТВИЯ

А. Помещения на ГДГП

8. КПИ препоръчва българските власти да гарантират, че 24-часовият максимален срок за задържане на лица от страна на гранична полиция винаги се спазва.

Полицейските органи на ГДГП, в изпълнение на своите функционални компетентности, задържат незаконно преминалите през държавната граница чужденци, за което издават писмена заповед със срок на действие не повече от 24 часа. По време на задържането се извършват редица процедури с цел идентификация и първоначална регистрация на чужденците.

Незабавно след задържането, всяко лице бива запознавано с правните основания, предвидената в закона отговорност и му се разясняват правата по отношение на задържането и достъпа до правна помощ:

- възможността, задържаното лице (самостоятелно или чрез неговия защитник/адвокат/) да обжалва пред съд законността на мярката по задържането по реда на Административнопроцесуалния кодекс.
- право на адвокатска защита от момента на задържането му, като по негова воля може да посочи конкретен адвокат, като органите на МВР му осигуряват възможността да се свърже с него или да поиска назначаване на защитник по реда на Закона за правната помощ. За гарантиране на достъпа до правна помощ, в местата за настаняване на задържани лица е поставен актуален списък на дежурните адвокати, поддържан и предоставен от адвокатския съвет, както и телефони на Националното бюро за правна помощ.

Лицата, непотърсили международна закрила се предават в специализираните домове към дирекция „Миграция“ – МВР, а установените на границата непридружени малолетни и непълнолетни чужденци се предават на съответната дирекция „Социално подпомагане“, която предприема мерки за закрила съгласно Закона за закрила на детето.

Чужденците, поискали международна закрила пред органите на ГДГП се предават на структурите на Държавна агенция за бежанците при МС (ДАБ при МС).

9. КПИ препоръчва да бъде отправено ясно послание към служителите на ГДГП, че всички форми на лошо отношение (включително вербални обиди) спрямо лица, лишени от свобода, са незаконни и ще получат съответното наказание.

Като страна-членка на ЕС, задължение на Република България е да изпълнява подписаните международно-правни актове в областта на бежанското право, основополагащ на които е

Женевската конвенция за статута на бежанците от 1951 г. Процедурата по приемане на чужденците, тяхното проучване, административна обработка, разпределяне и изпращане за настаняване от други компетентни институции се осъществяват в съответствие с действащото национално законодателство при стриктно спазване на правата на задържаните лица, регламентирани в Конституцията на Р България, Конвенцията за статута на бежанците от 1951г., Нюйоркския протокол от 1967г. и Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи. За изпълнение на тези задължения в националното законодателство в Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) са транспонирани редица директиви и регламенти. В тази връзка действията на полицейските органи в МВР изключват извършване, провокиране или толериране на какъвто и да е акт на изтезание, нечовешко или унизително отношение или наказания, както и прояви на дискриминация спрямо задържаните лица.

От самото начало на засиления миграционен натиск ГДГП прилага открита и прозрачна политика като беше осигурен достъп до границата и всички центрове за настаняване на голям брой официални делегации, международни и неправителствени организации, национални и чуждестранни медии, съблюдаващи за спазване на правата на задържаните лица.

С оглед регламентиране на всички приложими тактически действия в провежданата специализираната полицейска операция (СПО) по българо-турската граница всички командировани служители минават през задължителен инструктаж (Брифинг), който ги запознава със ситуацията по границата и с основните положения от Наръчника за основните права на човека, разработен от Агенция ФРОНТЕКС за обучение на гранични полицаи, както и с разработените от служители на ГДГП указанията относно реда за искане на закрила пред полицейски служители и действия при задържане на чужденци на държавната граница. По време на ежедневните инструктажи на служителите, разположени на границата, се обръща специално внимание на стриктното спазване на законодателството в областта на граничния контрол и защита на основните човешки права, включително и относно реда и правилата за употреба на оръжие, помощни средства и физическа сила.

По отношение на спазване на разпоредените мерки по време на СПО се осъществява ежедневен контрол относно изпълнението на непосредствените задачи и недопускане насилие или некоректно поведение спрямо чужденците, уважаване на тяхното човешко достойнство и подпомагането им в ситуации, застрашаващи живота и здравето им.

Допълнителен аргумент за законосъобразността и ефективността в действията на българската гранична полиция е постоянното присъствие на служители на Агенция Фронтекс, които работят съвместно с българските гранични полицаи в рамките на съвместна операция „Гъвкави оперативни дейности” (FOA). Правилата на Фронтекс въвеждат безусловното задължение всеки акт на насилие или друго нарушение на човешките права да бъде незабавно докладван и изяснен. Съгласно Регламента за ЕСГБО (Агенция Фронтекс), агенцията спира всяка съвместна операция в случай на установени сериозни нарушения на основните права или задълженията за международна закрила. До момента няма подобен случай в България.

Модерното техническо оборудване осигурява видео-наблюдение в режим 24/7 на зелена граница и записване на всички нелегални преминавания на границата и свързаните с тях обстоятелства. Това гарантира, че всеки възможен акт на насилие ще бъде установен и

записан. Системите за наблюдение извършват независими записи, в които не е възможна намеса.

Съгласно заключенията в доклада на КПИ, битовите условия в помещения за настаняване на задържани лица в структури на ГДГП са приемливи в рамките на максималния срок за задържане - 24 часа.

11. КПИ препоръчва да бъдат предприети стъпки да се гарантира, че в двете помещения за задържане на гранична полиция на летище София е настанен не повече от един човек в даден момент. Нещо повече, като се има предвид техният малък размер, двете помещения не трябва да се използват за задържане на лица за по-дълъг период от няколко часа и никога за през нощта. Трябва да се потърси начин да се подобри подредбата в помещенията, така че да им повече лично пространство (отделеност).

По отношение на помещението за задържане на гранична полиция на Капитан Андреево, КПИ препоръчва то да бъде изцяло ремонтирано и почистено, да бъде оборудвано с ефективна отоплителна система и на задържаните да се предоставя храна в нормални часове.

В изпълнение на тази препоръка в помещенията за настаняване на задържани лица в ГПУ София на РДГП Аерогари са демонтирани вторите етажи на поставените легла тип „вишка“, в следствие на което е осигурено достатъчно пространство на лицата, настанени в самостоятелни помещенията (с по едно легло). По този начин помещенията са приведени в съответствие с реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в МВР.

Независимо от констатираните добри битови условия, в помещенията за задържане на ГПУ София е направен текущ ремонт. Закупени са 2 броя нови матрака. Спазва се наложената практика, след освобождаване на помещенията, те да се почистват и дезинфекцират. (приложени снимки на двете помещения)

Поради архитектурните особености на сградата, няма възможност да се подсигури естествено осветление, но изградената вентилационна система се поддържа в непрекъсната изправност.

Съгласно ЗМВР настанените лица се задържат само в необходимия период от време, до приключване на съответните процедури, след което се извеждат и се предават за настаняват в съответната институция – ДАБ-МС, СДВНЧ при дирекция Миграция и др. В РДГП Аерогари са предприети необходимите мерки за недопускане задържане на лице за период по-голям от 24 часа, освен това индивидуално за всеки един случай се предприемат мерки за намаляване на престоя.

Стаите за „Майки с деца“ и всички четири броя помещения от новият сектор на ПНЗЛ на Капитан Андреево са шпакловани, грундираны и боядисани с интериорна боя.

Неизправните ВиК елементи в санитарните възли са ремонтирани. Извършена е профилактика на електрическата система в помещенията, проверени са отоплителните уреди, като два радиатора са ремонтирани. Тези отоплителни уреди се включват допълнително, докато климатиците, монтирани в помещенията за настаняване не достигнат оптималната температура на въздуха.

По изготвен график, помещенията се почистват и дезинфекцират регулярно, не по-малко от два пъти седмично.

Относно предоставянето на храна в нормални часове на задържаните лица е осигурена възможност за предоставяне на хранителни пакети в режим 24/7. Изхождайки от терена по българо-турската граница, чужденците се задържат преди всичко през тъмната част на денонощието, видимо изтощени от дългите преходи. Това налага след настаняването им в помещенията за настаняване на задържани лица да се вземат спешни мерки за запазване здравето и живота им, изразяващи се в подsigуряване с храна, вода, спешна медицинска помощ и др.

12. КПИ препоръчва да бъдат издадени инструкции до ГДГП за гарантиране, че молбите на задържаните чужди граждани за медицинска помощ са удовлетворени бързо и ефективно, без те да бъдат филтрирани от страна на служителите на гранична полиция. Що се отнася до уведомяването за задържането, трябва да бъдат предприети стъпки да се гарантира, че задържаните лица получават обратна информация дали е било възможно или не техен близък или друго лице да бъдат уведомени за тяхното задържане. Нещо повече, трябва да се избягва практиката да се разчита на други задържани лица за превод по време на интервюта: в допълнение към сериозните съмнения относно достоверността на превода, тази практика има съмнителни ползи относно гарантирането на правата на задържаните лица.

Граничните служители гарантират запазване живота и здравето на всички лица, които пресичат границата. Проведени са редица операции за спасяване на мигранти, изпаднали в беда при преминаване на границата. През последните години преобладават груповите опити за незаконно преминаване на държавната граница, като често се задържат групи около 20 – 30 човека. Това налага да се предприемат законово обусловени мерки, съобразени с множество фактори - принадлежност към категорията “уязвими лица”, запазване целостта на семейството, здравословно състояние и др. В тази връзка с приоритет се обработват чужденците, принадлежащи към категорията “уязвими лица” и тези с видимо влошено здравословно състояние.

През последните години Международната организация по миграция (МОМ) проведе няколко обучения на тема: “Миграция и здраве“ за здравни специалисти, социални работници и служителите на правоприлагащи органи. Целта на проекта е развитие на ключови компетентности у медицинските професионалисти, служителите на правоприлагащи органи и други специалисти на първа линия, работещи с мигранти и бежанци, за предоставяне на по-качествена здравна грижа. В обучението взеха участие служители от ГДГП, Миграция, ДАНС, ДАБ-МС, ДСП и МИ-МВР.

Освен това в изпълнение на тристранния меморандум сключен между ВКБООН, БХК и ГДГП и с цел прилагане на най-добрите европейски практики за работа с уязвими групи, ежегодно се организирани обучения за служителите от Гранична полиция на тема “Достъп до територия”, „Работа с уязвими групи”, “Култури на различните раси”, „Професионално прегаряне и справяне със стреса“ и др.

13. КПИ препоръчва – същото се отнася и за уведомяването за задържане – служителите на гранична полиция редовно да предоставят обратна информация на задържаните чужди граждани дали консулските или дипломатически служби са били уведомени за желанието на задържаното лице да се срещне с техен представител. Предаването на тази информация (дата и точен час) трябва да бъде записано в регистър/дневник.

На всяко лице в помещенията за настаняване на задържани лица, след запознаване с правата му, се предоставя възможност по негово желание да уведоми свой близък или роднина. В повечето случаи чужденците лично осъществяват комуникацията със близките си чрез свой или служебен телефон. Аналогично е положението с уведомяване за задържането на съответните консулски или дипломатически служби при изрично заявено желание от задържаното лице. В резултат на комуникациите, често в рамките на полицейското задържане консулски служители посещават задържаните лица на място, осъществяват беседа с тях, като в случаите на редки езици подпомагат с превод граничните служители.

С цел недопускане на констатираните пропуски и изпълнение на препоръките по отделните точки в доклада, всички регионални дирекции са запознати с горе-изложеното. Разпоредено е стриктно да се изпълняват дадените препоръки от представителите на КПИ и да не се допускат пропуски, свързани с условията в помещения за настаняване на задържани лица в структури на ГДПП.

Б. Центрове за задържане на мигранти

1. Предварителни бележки

16. КПИ препоръчва да бъдат предприети стъпки да гарантиране спазването на Раздел 48 (4) от Закона за убежището и бежанците и да се гарантира, че общият период на престой на чуждите граждани, задържани в СДВНЧ, не надвишава максимално допустимия период от 18 месеца.

При подаване на молба за закрила от настанен в СДВНЧ чужденец, същата незабавно са изпраща на Държавна агенция за бежанците (ДАБ). Извеждането на кандидатите за закрила от СДВНЧ вследствие на подадена от тях молба се организира непосредствено след получаване на потвърждение от ДАБ, че същата е регистрирана. Направената констатация за задържане на лица с подадена молба за закрила до 17 месеца е базирана на твърдение на настанени чужденци, без да е търсен коментар от служителите на СДВНЧ и не съответства на утвърдената практика. Немалко са случаите, в които чужденците през първите месеци от престоя си в СДВНЧ не желаят да подават молба за закрила, разчитайки на благоприятни съдебни решения за отмяна на настаняването им. Едва след отхвърляне на искането им от съда и знаейки, че това е най-лесният начин да бъде спряно изпълнението на наложената им принудителна мярка, те подават молба за закрила.

Освен това, направената констатация за надхвърляне на законово регламентирания в ЗЧРБ максимален срок от 18 месеца за престой на чужденец в СДВНЧ, не се потвърждава от практиката и водената документация в ДМ за настанените чужденци. Следва да се подчертае, че при всички случаи на повторно настаняване на чужденец в СДВНЧ стриктно се съблюдава спазването на 18 месечния срок, който се изчислява **сумарно за времето на всички настанявания в СДВНЧ** към ДМ, независимо дали са били в домовете в София или в Любимец.

Относно дадената препоръка, ДМ ще продължи стриктно да прилага и спазва законово регламентираният срок за задържане на чужденци в СДВНЧ, като основна гаранция за това е упражняваният съдебен и граждански контрол в лицето на организациите, работещи в областта на защитата на човешките права.

18. КПИ препоръчва ръководствата на СДВНЧ в Бусманци и Любимец да продължат да изпращат ясно послание на своите служители, че лошото отношение спрямо задържаните лица (независимо дали физическо или вербално) е незаконно и ще получава съответното наказание.

При провеждане на ежедневните инструктажи на полицейските служители от охранителния състав се отделя специално внимание на отношението им към настанените чужденци, като периодично, в рамките на тематичните обучения на служителите без откъсване от работа, се опресняват знанията и задълженията им по спазване на Етичния кодекс за поведение на държавните служители в Министерство на вътрешните работи.

Полагат се усилия за подобряване на отношението на служителите към чуждите граждани чрез извършване на профилактична и обучителна работа от страна на психолозите в домовете.

Предстои актуализиране на утвърдените План и Процедура за взаимодействие между психолозите от ИП-МВР и служителите от ДМ-МВР, като в тях ще бъде отразена визията за комплексен подход спрямо отделния индивид (чужденец), включващ последователни и целенасочени действия в зависимост от конкретните му нужди и потребности.

През втората половина на 2019 г. ще бъде проведено Допълнително психологично осигуряване (ДПО) на служителите в СДВНЧ-София, насочено към формиране на оптимална нагласа за професионално функциониране на служителите и ранна профилактика на професионалния стрес. Част от дейностите в изпълнение на програмата за ДПО са предлагане на обучения за служителите за повишаване на професионалната им компетентност. Пример за някои от темите на предложените обучения са: Управление на стреса – професионален стрес и бърнаут; Управление на конфликти; Ефективна комуникация; Етика в организацията; Работа с граждани с проблемно поведение; Превенция на полицейското насилие; Компетентност и комуникация с чужди култури и др.

Една от важните дългосрочни цели на ДПО е превенция на неприемливото отношение и употребата на прекомерна сила от служителите спрямо чужденците, като част от развитието на етично поведение.

През 2018 г. – 2019 г. ИП-МВР реализира Проект „Разширяване на експертния капацитет на служителите на МВР за превенция на агресивни прояви в обществото, корупция и радикализация“ с цел изграждане на умения у служителите за управление на гневните реакции и контрол на агресивното поведение в условия на стрес.

Като основна мисия на проекта е заложено отправянето на ясно послание към служителите на МВР за недопускане на грубо отношение, заплахи и полицейско насилие при изпълнение на служебните задължения.

В изпълнение на Дейност 1 по Проекта бяха проведени тридневни обучения по тема „Управление на гнева и агресивните прояви. Ефективна комуникация и устойчивост на стрес във всекидневните предизвикателства на служителите на МВР“.

В периода септември 2018 г. – декември 2018 г. по Дейност 1 бяха обучени общо 200 служители от СДВНЧ-София и СДВНЧ-Любимец; психолозите към домовете в качеството им на обучители проведоха общо 26 обучения.

В програмата на обучението бяха включени теми и практически занятия, които да доведат до подобряване на самоконтрола на служителите в ситуации на повишен работен стрес и подобряване на уменията за комуникация с граждани.

19. КПИ препоръчва ръководството и служителите на домовете в Бусманци и в Любимец да останат нащрек и да използват всички средства, с които разполагат за предотвратяване прояви на насилие и заплахи.

При постъпване на чужденци в СДВНЧ се съблюдава настаняване в спални помещения съобразно тяхната националност и религиозна принадлежност. При възникване на конфликт между настанени, незабавно се предприемат действия за разделяне в различни спални помещения и охраняващият състав следи за недопускане на прояви на насилие. В случай на подадени от самите чужденци искания за преместване в друго спално помещение поради конфликт с друг настанен, същите се удовлетворяват при налична възможност. Допълнителен ресурс за справяне с агресивно поведение на настанени, провокиращо напрежение и стълкновения, е намесата на психолозите, работещи в СДВНЧ.

23. КПИ препоръчва да бъдат взети спешни мерки за справяне с гореспоменатите слабости в домовете в Бусманци и Любимец. В частност, всички останали места за настаняване (включително санитарни и перални помещения) трябва да бъдат ремонтирани, оборудвани подходящо (включително с нови легла, матраци, възглавници, чаршафи, одеяла и звънци) и да бъдат отоплени и да се поддържат чисти (обезпаразитени, включително и от дървеници); нивото на заетост на всички спални помещения трябва да бъде намалено (да бъдат осигурени минимум 4 кв.м. пространство на човек) и да бъдат премахнати резервните легла. Необходими се допълнителни усилия за осигуряване на достатъчно безплатни санитарно-хигиенни материали, материали и продукти за почистване, както и подходящи дрехи и обувки за задържаните чужди граждани.

Нещо повече, КПИ приканва българските власти да преразгледат предоставянето на храна в СДВНЧ с цел да се гарантира, че тя отговаря на хранителни потребности и вкусове на задържаните чужди граждани. Трябва да се обмисли сериозно възможността за включване на задържаните лица в подготвянето на менюто, както и да им бъде разрешено да приготвят собствената си храна.

От януари 2019 г. в отдел СДВНЧ- Любимец е започнало боядисването на всички спални помещения на настанените чужденци в дома, както и общите помещения в Блок 2 - коридори и стълбища. Извършено е основно почистване на всички легла и нощни шкафчета в спалните помещения, като са ремонтирани и укрепени допълнително. Шкафчетата за багаж на настанените чужденци са почистени основно и всички са боядисани. Засилен е контролът върху ежедневната хигиена на територията на дома от страна на персонала. След извършено основно почистване на баните и тоалетните, същите ежедневно се поддържат в добър хигиенен вид, сменени са течащи кранове и са отстранени текущи повреди.

В СДВНЧ-София през 2018 г. е направен освежителен ремонт в спални помещения, коридори и столова в сградата за настаняване на чужденци и е подменено осветлението, което е отчетено в констатациите на делегацията. Ежедневно се поддържа оборудването в

помещенията за настаняване на чужденците, като амортизираното и негодното за употреба е бракувано.

Относно препоръката за изнасяне от спалните помещения на незаетите легла с оглед оптимизиране на пространството следва да бъде отбелязано, че двата СДВНЧ имат утвърден леглови капацитет за настаняване на чужденци, който независимо от значително намаления поток мигранти през последните месеци, следва да бъде поддържан в готовност за евентуален бъдещ миграционен натиск. Домовете не разполагат със свободни складови помещения за съхранение на легловия инвентар.

През 2017 г. след проведена обществена поръчка, **в двата СДВНЧ към ДМ** бяха доставени 2280 броя дюшеци, 2790 броя спални комплекти, 3000 броя одеяла и 3900 броя възглавници, които се предоставят за ползване на настанените чужденци.

Предприети са действия за отстраняване на проблемите с отоплението в някои помещения в СДВНЧ-София, констатирани от делегацията при посещението. В стаите със счупени стъкла на прозорците са подменени стъклопакетите. Осигурени са конвекторни печки за стаите, в които има проблеми с функционирането на парната инсталация. Монтирани са климатици в столовата за чужденци, стаята за обучение, стая за свиждане, библиотека. Планира се да бъдат осигурени нови алуминиеви радиатори за подмяна на неработещите до следващия отоплителен сезон. В допълнение, от 3 май 2019 г. е в сила нов договор за доставка на гориво за СДВНЧ, съгласно който няма поставени лимити за ограничаване на заявените количества гориво за отопление.

Във връзка с обезпаразитяването и борбата с дървеници се извършват регулярни посещения от специалисти от Медицинския институт на МВР за дезинфекция, дезинсекция и дератизация в обществените сгради и такива със специално предназначение. Обезпаразитяват се както спалните, санитарните и други общи помещения в СДВНЧ, така и спалното бельо. Като превантивни действия за предотвратяване разпространението на дървеници са подменени дюшеците на настанените. По препоръка на здравните инспектори от Държавен здравен контрол и съобразно вътрешните правила на всеки 2 седмици се подменя спалното бельо на настанените и същото се обработва на 60° С. При настаняване на чужденци се прилага т.нар. „предварителен филтър“, като се осигурява възможност всеки новонастанен да се изкъпе, предоставят му се чисти и дезинфекцирани дрехи, а личните му дрехи се изпират при определена температура. В СДВНЧ-Любимец се прилага и замразяване на личния багаж на новонастанените за 24 часа с цел обезпаразитяване.

С направено дарение от БЧК са оборудвани перални помещения в двата СДВНЧ с 15 броя перални и сушилни машини, предназначени за изпиране на дрехите на чужденците.

Осигурени са достатъчно дезинфекционни и почистващи препарати и консумативи за нуждите на двата СДВНЧ. В СДВНЧ-София в коридорите до съответния пост на всеки етаж, в който са настанени чужденците, са поставени метални шкафове с различни по вид перилни и почистващи препарати, предоставени за ползване на настанените лица. На всеки новонастанен чужденец се предоставя санитарен пакет с материали за лична хигиена, като по време на престоя се осигуряват допълнително хигиенни материали.

По отношение на препоръката за предоставяне на подходящи дрехи и обувки за настанените следва да се отбележи, че ДМ не разполага с бюджет за поддържане на наличности за облекло на настанени чужденци, но няма случаи на пренебрегване потребностите на нуждаещи се лица. В резултат на ползотворното взаимодействие между ДМ и организации, работещи на терен в подкрепа на настанените чужденци, периодично се осигуряват дарения за настанените. Основен партньор е организацията Български червен кръст, чиято специфична дейност на територията на домовете е предоставяне на директни дарения на нуждаещи се чужденци, включващи, дрехи, обувки, лекарства, хигиенни материали. През 2018 г. БЧК дари в полза на настанените чужденци в СДВНЧ 200 спортни комплекти за различни възрастови групи. Международната организация по миграция също предостави директни дарения на настанените, включващи спортни комплекти, обувки и хигиенни принадлежности.

От 24 април 2019 г. е в действие **нов Договор за доставка на готова храна за закуска, обяд и вечеря за настанените в СДВНЧ**, във връзка с който всекидневно се осъществява контрол от страна на персонала както за качеството, така и за количеството на доставената храна. До момента не са констатирани отклонения. Следи се седмичните менюта да включват фиксирани енергийни стойности (калории, мазнини, белтъчини и въглехидрати) от различните хранителни групи за закуска, обяд и вечеря, съгласно приетите норми за хранене на населението. В договора за доставката на храната е предвидено в местните ястия да не се използва свинско месо и продукти от свинско месо, съобразно религиозната принадлежност на преобладаващата част от настанените. **Храната се приготвя съобразно „Сборник рецепти за обществено хранене“ или по разработена и утвърдена технологична документация за производство, съгласно Закона за храните.** Ежедневно на настанените чужденци се осигуряват плодове според сезона. Осигурява се специална храна за деца във възрастова група от до 1 година и от 1 до 3-годишна възраст, както и диетична храна по предписание на медицинско лице за диабетно болни и лица с гастроентерологични проблеми.

Препоръката на Комитета за включване на задържаните лица в подготвянето на менюто, както и да им бъде разрешено да приготвят собствената си храна, към момента трудно може да бъде изпълнена, поради няколко причини: съобразно действащите санитарно-хигиенни норми в подобни обществени заведения за настаняване на лица следва стриктно да се съблюдава не само вида и количеството на храната, но и нейното качество с оглед предотвратяване на натравяния от негодна храна или възникване на стомашно-чревни инфекции. Затова, с цел провеждане на лабораторни изследвания при възникване на проблеми, от доставената готова храна ежедневно и задължително се съхраняват при определени условия проби от всички доставени за деня видове продукти. Прякото участие на настанените в изготвянето на менюто е трудно приложимо при голям брой настанени лица с различни вкусове и предпочитания, но мнението им се взема предвид от служителите на СДВНЧ и това многократно е водило до промяна на предложеното меню от доставчика чрез включване на предпочитани храни от чужденците.

24. В СДВНЧ в Любимец делегацията получи информация, че се планира построяване на изцяло нов център за настаняване. **КПИ би искал да получи допълнителна подробна информация за тези планове, както и за предвидените срокове за тяхното изпълнение.**

КПИ препоръчва всяко по-нататъшно престрояване/ремонт на двата СДВНЧ да включва трансформиране на големите спални помещения в по-малки помещения с повече лично пространство.

Посоченото от КПИ касае дейностите по разширяване на СДВНЧ-Любимец, за които до момента е осигурено финансиране по „Спешни мерки“ за реализиране на първия етап – подготовка на терена (заравняване и премахване на бракувани сгради) и изграждане на инфраструктура (водоснабдяване и канализация, електричество, изграждане на ограда). За реализиране на първия етап е приключила обществената поръчка за избор на изпълнител, като решението на възложителя е обжалвано и се очаква решението на Върховния административен съд. За втория етап – изграждане на нова сграда, не е осигурено все още финансиране.

29. **КПИ призовава българските власти да продължат усилията да предложат разнообразни конструктивни занимания на чуждите граждани, задържани в СДВНЧ в Бусманци и Любимец, както и в центъра от затворен тип на ДАБ. Като първа стъпка, всички задържани лица (включително жени и семейства в Бусманци) трябва да имат възможност да гледат чуждестранни ТВ канали, повече комплекти за слушане на радио, книги, списания и вестници (на подходящи езици). Нещо повече, на задържаните чужди граждани трябва да бъде дадена реална възможност да спортуват и да играят настолни игри ежедневно и непълнолетните лица трябва да имат подходящ достъп до детски площадки (например, повече отколкото са налични към момента). По отношение на зоните на открито, достъп до тях трябва да бъде предоставен за минимум 2 часа на ден (и по възможност повече), те трябва да имат достатъчно навеси за лошо време.**

КПИ също така би искал да получи информация за резултата от тръжните процедури, посочени в т. 27, както и да получи потвърждение, че новата спортна зала в Любимец вече функционира и че задържаните лица в двата дома имат достъп до компютри.

След посещението на делегацията на КПИ през месец декември 2018 г. във връзка с организацията на свободното време на настанените чужденци в СДВНЧ са предприети следните действия:

От месец април 2019 г. в двата СДВНЧ са доставени нови цветни телевизори със сателитни приемници, което осигурява достъп на настанените до над 160 телевизионни канала, голямата част от които са чуждестранни и на достъпни за чужденците езици. В СДВНЧ-Любимец са доставени 6 броя 40“ ЛЕД/ ЛСД телевизори със сателитни приемници, а в СДВНЧ-София - 2 бр. 40“ ЛЕД/ ЛСД и 4 бр. 60“ ЛЕД/ ЛСД телевизори със сателитни приемници. В домовете са обособени телевизионни стаи, като са изработени и поставени пейки за сядане.

На разположение на настанените чужденци в СДВНЧ-Любимец са 4 броя видеостени с две компютърни конфигурации. Доставени са 5 броя маси за тенис, които активно се ползват от настанените чужденци в дома. Оборудваната зала за фитнес се ползва от чужденците в установените режимни моменти /приложен снимков материал/. За разширяване на

възможностите за спорт и активна почивка на настанените чужденци в СДВНЧ-София са осигурени 4 броя маси за тенис, мрежи за волейболното игрище, нови табла с кошове за баскетболното игрище, топки за различни видове спорт.

В СДВНЧ-София вече са предоставени за ползване новите 15 компютърни конфигурации, проектор и екран за прожектиране в залата за провеждане на обучения на настанените граждани на трети страни /приложен снимков материал/. Към момента в СДВНЧ-Любимец няма обособена компютърна зала за чужденци, но ще се търсят възможности за бъдещо проектно финансиране с тази цел.

Обявена е процедура за изграждане и оборудване в двата СДВНЧ на външно игрище с две отделни зони (за деца до 3 годишна възраст и за деца от 4 до 12 годишна възраст), както и на фитнес за възрастни на открито в СДВНЧ-София . Очаква се до края на 2019 г. да приключи изграждането на площадките за спорт и игра.

Непрекъснато се търсят възможности за обогатяване на библиотеките за чужденци с книги, списания и вестници на подходящи езици, но сериозна трудност е намирането на такива издания, за което се търси съдействие от международните организации, партниращи на ДМ.

През настоящата година дирекция „Миграция“ ще продължи сътрудничеството си с партньорските организации Международна организация по миграция и Каритас София, които провеждат занимателни и обучителни дейности в подкрепа на настанените като: занимания с ударни инструменти, курсове по английски, български, испански и френски езици за възрастни, културна ориентация и география, арт и рекреативни занимания с деца, английски език за деца, организиране на спортни дейности, експериментален театър, италиански език за деца и семейства. От месец май 2019 г. организацията Каритас София разшири обхвата на програмата си за директна работа с чужденците, като е въведено провеждането на спортни занимания с настанените чужденци - футболни игри, бягане, скокове и други.

Достъпът на чужденците до открити пространства на територията на двата СДВНЧ е осигурен два пъти на ден съгласно утвърдените режимни моменти в рамките на 2 часа. В допълнение, при включване в спортни дейности на открито, настанените лица имат възможност да бъдат на двора и да участват в заниманията.

33. КПИ призовава българските власти да предприемат спешни мерки за коригиране на горепосочените сериозни слабости на здравните услуги в домовете в Бусманци и Любимец. По-конкретно:

- здравната служба (помещенията за пациенти и помещенията за медицински персонал) в СДВНЧ в Бусманци трябва да бъде ремонтирана и поддържана чист;**
- и двата дома трябва да разполагат с подходящо работещо оборудване (включително животоспасяващо оборудване като дефибрилатори, кислород и инхалатори);**
- трябва да бъде осигурен достатъчен запас от безплатни лекарства и всички лекарства с изтекъл срок на годност трябва да бъдат унищожени;**
- задържаните чужди граждани в СДВНЧ в Любимец и Бусманци трябва да получават бърз и безплатен достъп до външни специалисти, включително зъболекари, както и до гинеколог и психиатър;**

- трябва да бъде осигурен квалифициран превод в случаите, когато задържаните чужденци и медицинските специалисти не могат да си комуникират;
- трябва да се гарантира конфиденциалност на медицинските консултации и документация;
- трябва да бъде подоброено качеството на медицинската документация и в двата дома; в частност, за всеки задържан чужд гражданин трябва да бъде създаден един подробен индивидуален медицински картон;
- трябва да бъде подоброено качеството на първоначалния преглед при пристигане (включително скрининг за туберкулоза, други заразни болести и психични проблеми, включително признаци на пост-травматичен стрес);
- по отношение на записването и докладването на наранявания, прилаганите правила трябва да съответстват на приетата практика, както е описано в точка 27 от доклада от посещението през 2017 г.;
- по отношение на задължението за докладване, медицинските служители трябва да информират задържаните чужди граждани за съществуването на това задължение, като обяснят, че писането на такъв доклад попада в рамките на системата за превенция на лошото отношение и че изпращане на доклада до компетентния прокурор не е заместител на подаването на жалба по съответния ред.

В медицинска служба СДВНЧ, кв. „Бусманци“, гр. София продължава търсенето на медицински кадри за попълване състава на службата при СДВНЧ, кв. „Бусманци“, гр. София, като до момента има подготвена една медицинска сестра за назначаване. Продължава командироването на медицински фелдшер/лекар от МИ-МВР София за включване в месечния график на медицинската служба. Няма проблеми в осъществяването на преглед от медицински специалисти по психиатрия, акушеро-гинекология и дентална помощ.

Обърнато е внимание на медицинския персонал в СДВНЧ стриктно да водят медицинската документация при постъпване, напускане и текущи прегледи на мигрантите, извършените консултации, отбелязване на всички изменения по кожата от травматичен или болестен характер.

За по-строгово контролиране на уязвимите групи мигранти, считано от 01.04.2019 г. в МИ-МВР се изискват сведения на всяко 14-то число на месеца за вида и броя на тежко болните мигранти, в това число и от редки екзотични болести като малария, лайшманиоза, туберкулоза и др; брой и здравен статус на децата до 18-годишна възраст за периода; брой и здравен статус на бременните жени.

Предстои в началото на м. юли изготвяне на полугодишен отчет - 2019 г. за здравословното състояние на мигрантите в СДВНЧ – София и Любимец, с което ще бъде запознато ръководството на Д „Миграция“ - МВР.

В Медицинска служба в СДВНЧ - гр. Любимец предстои сключване на договор за дентална помощ със специалист от гр. Любимец. През 2020 г. ще бъде закупен триканален ЕКГ-апарат и апарати за измерване на кръвно налягане за нуждите на медицинската служба.

В сектор „Извънболнична помощ“ при МИ-МВР продължава редовното изпращане на 3-месечни доклади за заболяемостта на мигрантите по нозологични единици от медицинските служби при СДВНЧ.

Медицинският институт на МВР има подписани договори с лечебни заведения в страната за оказване на спешна помощ и основно лечение на мигранти от СДВНЧ – Любимец и Специализирана болница за активно лечение на детски болести „Проф. Иван Митев“ – София, с което осигурява необходимите специалисти за медицинско осигуряване на мигрантите от домовете. Това се извършва своевременно, без забавяне. Стойността на оказаното лечение се заплаща от бюджета на МИ-МВР, а от 01.10.2017 г. по проект на Европейския съюз.

За медицински служби СДВНЧ – София и Любимец през 2020 г. ще бъдат закупени по един дефибрилатор, кислородни бутилки, инхалатори, помощни средства – колички за болни, шкафове за лекарства и др.

Ще продължи проверката върху правилното и пълно водене на медицинската документация.

35. КПИ призовава българските власти да се стараят да подобрят нивото на психологическа помощ, предоставяна на чуждите граждани, задържани в домовете в Бусманци и Любимец, включително и предоставяне на професионален превод.

Извършването на индивидуална и групова психологична работа с настанените в СДВНЧ чужденци се основава на принципа на информираност за участие, с проява на уважение и съблюдаване на техните права, при спазване на етичните и професионални стандарти за осъществяване на психологични дейности.

Психологичната работа с чужденците се реализира съгласно вътрешно-нормативна уредба и в изпълнение План и Процедура за взаимодействие между служителите на СДВНЧ – Дирекция „Миграция“ и психолозите от Института по психология–МВР с месторабота в СДВНЧ, съгласувани и утвърдени от двете структури на МВР през май 2015 г.

На първо място сред разписаните задачи на психолозите са дейностите **с настанените чужденци:**

- психологична профилактика и превенция на стреса и агресивното поведение;
- психологични интервенции при опити за самоубийство и кризисни индивидуални състояния;
- консултативна и терапевтична работа.

Чуждестранните граждани в СДВНЧ имат пълен достъп до психологична помощ в различните ѝ варианти. Посещението при психолог е максимално улеснено чрез:

- директна заявка от страна на чужденеца;
- сигнал за необходима среща от страна на интервюистите, работещи в Дома;
- сигнал от ръководство, медицинската служба или служителите по сигурността.

През м. май 2019 г. в СДВНЧ-София беше оборудвано допълнително помещение за използване от психолозите в дома, което значително улесни достъпа на чужденците до психологична помощ.

На второ място са разписани задачите **със служителите от ДМ-МВР**, а именно:

- методическо обезпечаване дейността на интервюистите по отношение на психичния статус на настанените чужденци;
- подпомагане на интервюистите в процеса на изучаване на настанените чужденци, техните групи и общности;
- провеждане на обучения на служителите;
- консултиране на служители и техните семейства;
- консултиране на ръководителите в ДМ по отношение на подходите и решенията, свързани с настанените чужденци.

Дейностите, свързани с психологично обезпечаване на служители – извършване на кризисно, организационно и индивидуално психологично консултиране, са част от длъжностните задължения на всички психолози към ИП-МВР.

Част от длъжностната характеристика на психолозите, работещи в СДВНЧ, включва съдействие на интервюистите в дома, като целта на този аспект от работата е да се осигури по-добра и по-цялостна работа с чуждестранните граждани по линия на социално подпомагане, адекватна психологична оценка и предлагане на психологична подкрепа.

На трето място в утвърдения план са областите на взаимодействие между двете структури, свързани с логистичното и организационно обезпечаване на дейността на психолозите, вкл. осигуряването на преводач при събеседване с настанените чужденци.

Обикновено психологическите интервенции с настанените са свързани основно с емоционални затруднения и поведенчески проблеми в много широк спектър, като: депресивни симптоми, емоционална лабилност, генерализирана тревожност, високо ниво на вътрешно напрежение и/или кумулативен стрес, психосоматични оплаквания и др. породени от неизвестността (*сърцебиене, прилошаване, различни болки, изчерпани ресурси за справяне със ситуацията, отправяне на заплаха за самонараняване, конфликтност, вербална и физическа агресия, психологически и социални проблеми вследствие продължителна злоупотреба с алкохол и наркотици и пр.*)

По-рядко се наблюдават и по-тежки прояви на страдание и психопатология, като реакции на посттравматичен стрес при жертви на изнасилване или хора, преживели остри психични травми, деца с аутизъм, умствена изостаналост, шизофрения и др.

Проблемни са случаите, при които за дадено настанено лице липсва информация, че се нуждае от психологическа интервенция, че попада в уязвима група или е с висока степен на рисковото поведение. За да се намали честотата на подобни ситуации, през 2018 психолозите към СДВНЧ-София изготвиха методика за извършване на социални дейности и „работа по случай“, която, след одобрение от ръководството на Д„Миграция“, беше въведена в практика. Психолозите от СДВНЧ-София проведоха обучения и впоследствие - 25 супервизии на специалистите, работещи на длъжност „интервюист“, с цел усвояване на създадения модел и спецификата на „водене на случай.“ Очакванията са този подход да оптимизира дейността на интервюистите, доколкото предоставя възможност да се работи задълбочено с всеки от настанените, да се обхващат казусите в тяхната цялостност и да се предприемат последователни и целенасочени действия спрямо всеки конкретен чужденец (в това число – предоставяне на психологическа помощ при необходимост).

В най-общия случай, при заявка към психолога, със съответното лице се провеждат консултации, включващи психодиагностична оценка, обсъждане и договаряне на определена насока на бъдещата консултативна работа и съответно – нейното осъществяване. Процедурата е различна при кризисните интервенции, при които задачата е да се постигне известно успокояване на лицето и разрешаване на критичната ситуация. При хората от уязвима група с психични заболявания се налага и по-широко координиране на случаите с психиатрична служба, служителите в дома и други структури, според съответния казус. С хората, които извършват самонаранявания или опит за самоубийство, се водят психологични консултации и когато от тяхна страна има конкретно искане, по него се преговаря и се сключва антисуициден договор.

Успоредно с това, психолозите нерядко се ангажират в разрешаването на социално-битови въпроси в СДВНЧ, които, ако не бъдат решени, водят до нарастване на напрежението и стреса на настанените чужденци.

През 2018 г. в СДВНЧ – София и Любимец са преминали 2288 чужденци, 1345 от които краткосрочно настанени (престой до 30 дни). От тях са консултирани 530 чужденци. Извършени са 12 кризисни интервенции.

От началото на 2019 г. до 18 март са проведени 66 консултации с настанени лица, при 131 настанени в настоящия момент.

В действащата **Процедура** за взаимодействие между служителите в СДВНЧ-ДМ и психолозите от Института по психология-МВР с месторабота в СДВНЧ е разписана като приоритетна задача на психолозите в ординарни ситуации – работата с „уязвими лица“, вкл. преживели мъчения, изтезания и насилие под различни форми.

Като обобщение могат да се рамкират областите, в които психолозите с месторабота в СДВНЧ извършват психологична работа със задържаните лица:

- психологично събеседване за диагностика на актуалното психично състояние с цел прогноза, планиране и провеждане на психо-корективни въздействия;
- психологично консултиране във връзка с конкретно заявен от чужденеца психологичен проблем от емоционално, поведенческо, личностно или междуличностно естество, житейска криза или патологичен процес и дисфункционално състояние;
- кризисно интервениране при извънредни случаи, критични ситуации и психични кризи;
- психологическа профилактика с цел превенция на рисково и дезадаптивно поведение; поддържане на психично здраве и постигане на психично благополучие.

37. КПИ би искал да получи информация дали българските власти са обмислили възможността медицинския персонал да бъдат служители на институция, различна от МВР (Министерство на здравеопазването, например).

За момента не се предвижда прилагането на подобна практика.

38. КПИ препоръчва да се положат повече усилия в центровете за настаняване на чужденци, с оглед подобряване на езиковата подготовка на персонала по езиците, най-често използвани от настанените чужденци (вкл. пашу и урду), както и по межкултурна комуникация.

Периодично в тематичните планове за професионално обучение на полицейските служители без откъсване от работа се залагат теми, свързани със спецификите на работа в мултикултурна среда и служебното общуване с граждани на трети страни, идентификация на уязвимости и работа с уязвими групи, стандартите и гаранциите за защита на човешките права и специфичните особености на служебно взаимодействие с гражданите на трети страни от националности като Афганистан, Ирак, Сирия, Пакистан и други.

Използват се всички възможности за включване на полицейските служители в обучения и семинари, организирани от международни и неправителствени организации, партниращи си с дирекция „Миграция“- МВР. През настоящата 2019 г. продължават участията на служителите на двата СДВНЧ в обучения, които ежегодно се провеждат от ВКБООН, съгласно сключения Меморандум за сътрудничество с дирекция „Миграция“- МВР. Първото от тях беше проведено през месец април на настоящата година, като в него бяха заложени теми, свързани с културологичните особености на чужденците, работата с уязвими групи и в частност с деца, включително и идентификация на непридружени деца, стратегии за взаимодействие с граждани на трети страни с оглед постигане на защита на човешките права. Обучение със сходна тематика беше проведено през месец април и от Международна организация по миграция с участието на голяма група служители на ДМ, а до края на настоящата година предстоят още такива обучения.

Продължават усилията за разширяване на професионалната подготовка на служителите чрез чуждоезиково обучение и включване в курсове, организирани от Академията на МВР. От началото на 2019 год. до момента 7 служители от ДМ са преминали курс по английски език, а 3-ма служители участват в курс на обучение по арабски език - ниво А2. За съжаление обучението на служители по редки езици (вкл. пашу и урду) е невъзможно поради липса на хабилитирани преподаватели и обучителни програми в национален мащаб.

39. КПИ препоръчва да бъдат предприети стъпки за подобряване на достъпа до информация на задържаните чужди граждани в СДВНЧ в Бусманци и Любимец (както и в центъра от затворен тип на ДАБ). По-конкретно, задържаните чужди граждани следва да получават в писмен вид и в превод на разбираем за тях език решенията, касаещи тяхното задържане/извеждане, както и информация за условията и крайните срокове за обжалване на тези решения.

Решенията за задържане и налагане на принудителна мярка за целите на връщането се връчват на чужденците за запознаване от съответните органи, наложили мярката, които са структури извън ДМ. При настаняването им в СДВНЧ служителите, извършващи процедурите по прием на новонастанени лица, ги информират на разбираем за тях език за реда и условията за пребиваване в дома. При последващи беседи интервюистите и служителите на отдел „Противодействие на незаконната миграция“ при ДМ, осъществяващ координацията с външни институции относно правното положение на мигрантите и

организиране на изпълнението на наложените им мерки, регулярно информират настанените чужденци за хода на процедурите им. Националното миграционно законодателство регламентира задължението на миграционните власти да уведомяват/запознават чужденците на разбираем за тях език относно засягащи ги актове и действия. За тази цел активно се ползват услугите на преводаческа фирма, с която ДМ има сключен договор. Търси се съдействие и от квалифицираните преводачи на партньорски институции и организации, с които ДМ има сключени споразумения, като с тяхна помощ се провеждат беседи и информационните срещи за настанените чужденци.

Всеки настанен има осигурен ежедневен достъп до служителя (интервюист), водещ неговия случай, към когото може да се обръща с въпроси от различен характер – като търсене на информация във връзка с настаняването и правата му, задоволяване на здравни, социално-битови или други потребности.

40. КПИ повтаря препоръката си да се предприемат действия, които да гарантират, че чуждите граждани, задържани в СДВНЧ в Бусманци и Любимец (както и в центъра от затворен тип на ДАБ), получават, когато е необходимо, съдействие от квалифицирани преводачи. Следва да се избягва ползването на настанените чужденци като преводачи.

Препоръката се приема и ще се работи усилено в тази насока що се отнася до СДВНЧ в Бусманци и Любимец.

Същевременно, отбелязваме, че практика да се разчита на други задържани лица за превод по време на интервюта не се отнася до ГДГП, защото на служителите е разпоредено всички процедури с чужди граждани се извършват в присъствието на преводач или тълковник.

За нуждите на ГДГП за работа с чужденци и лица, търсещи закрила се обявяват обществени поръчки за преводачески услуги от така наречените редки езици. Голяма част от преводачите, използвани от ГДГП са граждани на страните на произход на мигрантите и кандидатите за закрила. За осигуряване на преводачи и/или тълковници, ГДГП е направила разходи през последните четири години в размер на 871 199 лв., както следва по години – за 2015 г. – 365 224 лв., 2016 г. – 261 322 лв., 2017 г. – 129 726 лв. и 2018 г. – 114 924 лв.

Съгласно разпоредбите на подписан тристранен Меморандум за разбирателство и мониториране на границите между ГДГП-МВР, Представителството на ВКБООН в Р България и Български хелзински комитет (БХК), задържаните чужденци имат право да ползват правна помощ, преводач и съдействие, осигурени от БХК.

41. КПИ подчертава препоръката си, че системата за предоставяне на правна помощ (отговорност на Националното бюро за правна помощ) следва да обхваща също задържаните чужди граждани във всички етапи от процедурата. За чужденците в крайна бедност, тази услуга следва да бъде предоставяна безплатно.

При настаняване на чужденец в СДВНЧ към ДМ, същият се информира от интервюистите за правата и задълженията му във връзка с престоя му в дома, както и с възможността да използва безплатна правна помощ, съгласно Закона за правната помощ.

Националното законодателство гарантира достъп до безплатна правна помощ от държавата за чужденец, спрямо който е приложена принудителна административна мярка и е настанен в СДВНЧ по реда на Закона за чужденците в Република България. При заявка от чужденец за

осигуряване на безплатна правна помощ в рамките на съдебни производства му се оказва съдействие за попълване на необходимите документи, които се представят пред съда за назначаване на служебен адвокат.

Предоставяната правна помощ на чужденците от неправителствените организации (БХК, Фондация „Достъп до права“, юристи на МОМ и др.) също е безплатна за настанените лица.

42. КПИ препоръчва българските власти да предоставят възможност за осъществяване на посещения при задържаните чужди граждани в СДВНЧ в Бусманци и Любимец (както и в центъра от затворен тип на ДАБ) без да се извършва надзор от страна на служителите.

Препоръката е несъвместима с установените мерки за сигурност и организация на посещенията на външни лица на територията на обекти на МВР, каквито са и двата СДВНЧ към ДМ. Посещенията и срещите на чужденците с външни лица се извършват под надзора на охранителния състав на първо място с оглед осигуряване на реда и безопасността на лицата при провеждане на срещите, а на следващо място за предотвратяване на опити за внасяне на непозволени вещи и вещества. Ограниченията са регламентирани в утвърдения Правилник за вътрешния ред на СДВНЧ, като с тях са запознати настанените чужденци и желаещите да ги посетят.

43. КПИ подчертава препоръката си българските власти да разрешат на чужденците да използват безплатно приложения за разговори през интернет, с цел да поддържат връзка с външния свят.

Правилникът за вътрешния ред в СДВНЧ позволява настанените чужденци да ползват собствени мобилни устройства с интернет и приложенията за интернет комуникация/телефония. ДМ не разполага с бюджет за финансиране на доставка на безплатен интернет за нуждите на чужденците.

46. Като се има предвид, че в определени случаи е необходимо санкционирането на настанените чужденци за прояви на неподходящо поведение, КПИ подчертава, че налагането на санкции (вкл. преместването в спални помещения със засилени мерки за сигурност или в центъра от затворен тип на ДАБ) следва да бъде придружено с процедурни гаранции, като тези посочени в т.44. **КПИ препоръчва да бъдат внесени изменения в съответното законодателство и вътрешните правила в СДВНЧ в Бусманци и Любимец.**

Не е регламентирано налагането на санкции на настанени чужденци и такива не се прилагат. С решение на Върховния административен съд на РБ от месец март 2016 г. е отменена разпоредбата, позволяваща прилагане на санкция „настаняване в индивидуална стая с мерки за сигурност“. Преместване на чужденец в центъра от затворен тип в бл.3, управляван от ДАБ-МС, не е санкция спрямо чужденци, настанени в СДВНЧ, а се осъществява на законовите основания, посочени в Закона за убежището и бежанците – подадена молба за международна закрила и решение на председателя на ДАБ за настаняване в този център.

48. КПИ препоръчва на българските власти да направят преглед на процедурите за подаване на жалби в СДВНЧ в Бусманци и Любимец (както и в центъра от затворен тип на ДАБ), така че да гарантират, че задържаните чужди граждани имат практическа

възможност да подават жалби при условия на конфиденциалност (и че са надлежно информирани за тази възможност). Задържаните следва да имат възможност да подават писмени жалби във всеки един момент и да ги поставят в заключени кутии за жалби (за които ключ имат само директорът и/или друг оправомощен за това представител на ръководството), разположени във всяко помещение за настаняване. Всички писмени жалби следва да бъдат заведени в специален регистър. Вътрешните жалби следва да бъдат разгледани в спешен порядък (като всяко забавяне следва да бъде надлежно обосновано в писмен вид), а задържаните чужди граждани следва да бъдат информирани в ясни времеви срокове за предприетите действия за разглеждане на оплакванията им или за причините за отхвърлянето на жалбите им като неоснователни. Освен това, следва да бъде водена статистика на вътрешните жалби, като индикатор за ръководството за причините за недоволство в дома за временно настаняване.

Във връзка с дадените препоръки от КПИ за регламентиране на процедура за подаване на жалби от чужденците при условията на конфиденциалност в СДВНЧ- Любимец бе организирано поставянето на 5 кутии на места, достъпни за чужденците във всеки един момент (приложен снимков материал). До самите кутии са поставени информационни табла, с надпис „Тук може да поставите своите предложения, оплаквания и похвали от престоя си в дома, до началника на отдела“. Информационните табла са преведени на английски език, арабски език и фарси. Отварянето на тези кутии ще се извършва всеки понеделник и четвъртък от седмицата, в присъствието на Комисия, определена от директора. За всяко отваряне на кутиите, Комисията ще изготвя протокол, в който ще описва датата на отваряне на кутиите, вида и общия брой на постъпилите предложения, оплаквания и похвали, както и имената на членовете на Комисията. На всяко едно от тях ще се поставя Регистрационен номер от деловодната система. После същите ще се описват във Входящ дневник, след което ще се докладват на началника на отдела, за поставянето на резолюция за по-нататъшни действия.

По отношение на СДВНЧ-София е в процес на утвърждаване аналогична процедура за подаване на жалби при условия на конфиденциалност, като след санкция на директора на ДМ ще бъдат поставени 4 броя кутии на общодостъпни места за чужденците – в коридорите на всеки етаж.